

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egész évre:	12 "
Időkre: Negyedévre	5 "
Egész évre:	20 "

Felolvas szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó lap tulajdonos:
Gászli József.

Egyesületi ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csepő-s. 9. — Telefon 275

A debreceni szabadelvű párt városi közgyűlési tagjait tisztelettel felkérjük, hogy Debrecen sz. kir. város mai (csütörtöki) törvényhatósági bizottsági közgyűlésén valamenyen pontosan megjelenni s mindvégig együtt maradni sziveskedjenek.

Debrecen, 1904. június 30.

A debreceni szabadelvűpárt elnöksége.

Magyarország társadalma.

jun. 30.

(K.) Való dolog és szomorú, hogy nekünk a szó nemes értelmében társadalmi életünk nincs.

Hasonlók vagyunk az oldott kévéhez. Nem tart össze bennünket az a káposzta, melynek neve: szeretet.

Egy jó, nemes irányú és egymást megértő társadalmi életre pedig nagy szükségünk volna. Nem csak azért, mert ez nélkülözhetetlen eszköz a művelődésre, fentartván a szellem rugékonyságát, hanem azért is, mivel egy jól szervezett és a kölcsönös megbecsülés aranyszálával összekötött társadalom a közügyekre nézve is áldásos munkát végezhet. Egy összetartó társadalom egymást támogatja a közös célok elérésében míg a széthúzás mellett a legnehezebb szándék is sirba hanyatlik.

Ez a társadalmi széthúzás, fájdalom, hazánk minden vonalán tapasztalható és érezhető. Társas életünk fénytelen és hideg. Nélkülözi azt a melegséget és őszinteséget, mely tartós fényt ad az egymással való szellemi érintkezésnek. — Konvencionális udvariasság van szavunkban, tettünkben egyaránt,

Szinesnek, fényesnek és mindennek előtt tisztának kell lenni annak a légkörnek, melynek hivatása az, hogy a társasélet virágai kifejlődjenek

E tiszta levegő nélkül csakhamar unottá válik a kör, melybe járunk és a jóleső érzés helyett lelkünkben szuró tövissel hagyjuk oda az összejöveteleket, a legtöbbször azon elhatározással, hogy lassan lassan visszavonulunk vagy a magányba, vagy egy újabb kör alkotására teszünk kísérletet.

Egy szó, melyet nem jól hang sulyozott valaki, vagy nem jól értett meg egyik másik, egy gunyos tekintet, mely a sima arcán végig siklot de amely szívünket érte, képesek elidegeníteni a legjobb barátokat egymástól. Egy kis szóbeszéd, ószahírek bizalmas továbbadása olyan veszedelmeket és viharokat támasztanak, melyeket nem képes lecsillapítani a kimagyarázás és közbenjárás.

Nem érték én a társas élet alatt három napi előkészülettel rendezett oszonnákat, melyeken a legtöbbször csak az anyag telik el az asszonyi ügyesség produktumaival, hanem azt a nemes, felemelő, bizalmas, de nem bizalmaskodó, őszinte, szeretettel jó érintkezést, mely közelebb hozza érzésben és gondolkodásban társadalmunk különböző rétegeit, de egyenlő műveltségű elemeit. E tekintetben a magyar urasszonyok sokat tehetnének.

Szellemükkel, kedvességükkel, és a női lélek utólérhetetlen bájával egy újabb társadalmi életet teremthetnének. Kevesebb pompa, izléses egyszerűség, több önismeret és kevesebb bíráskodás. Ne a társadalmi állás legyen ajánlólevél a társaságba, hanem a lélek műveltsége és a női szív nemes tisztasága, erénye. Mert a társaságnak fényt csak az a nő adhat, kiről nem beszélnek,

Döntsük le a legtöbbször csak a hiúságunk által emelt válaszfalakat, hódoljunk meg a szellem előtt és ne bálványozzuk sem magunkban

sem embertársunkban a muló javakat. A valódi műveltség a lelkén nem hermelinprémet és brüsszeli csipkét hord, hanem szivnemességet. Ez előtt hajoljunk meg. A többi csak sallang, jó, ha van, de nem szükséges feltétlenül. A jó modor és egymás lelki értékének megbecsülése legyen a vezetőnk, a szeretet szövetségünk és akkor társadalmi életünk nem lesz hideg, fénytelen és hamar felbomló, hanem verőfényes kedves és művelő!

Városi csendőrség.

— A mai közgyűlés figyelmébe. —

Ma délután a városi közgyűlés elé kerül a tanács javaslata. Mit ajánl ez a javaslat? Világosan, nyíltan és határozottan azt ajánlja, hogy a közgyűlés naptársa a tanácsot a csendőrség alkalmazására vonatkozó szerződésnek a m. kir. belügyi kormányval való megkötésére.

Csodálatos, hogy ebben az egyenes, okos és szükséges javaslatban akik minden haladásnak ellenségei, minden áron politikai veszedelmet akarnak látni.

Elismerik, hogy a rendőrség rossz. Elismerik, hogy a csendőrség kitűnő. De nekik nem kell a szuronyos csendőr, mert Tisza — a választásokra készül. A csendőr fentartaná a rendet, megvédené a polgárság életét és vagyonát. Jaj de azért még sem kell. Mert e mögött valami lappang. Az abszolutizmus réme; minden nemzeti szabadságunk, végső önkormányzati jogunk elkobzása; és más hasonló szörnyűség, a Bach-korszak és a muszka kancsuka borzalmainál is nagyobb!

Miért? Az ördög tudja!

Van ennek a híresztelésnek alapja? Nincs!

De hát az üres demagógia, a véres jelszavakkal dobálózó mihazafiság tetszeleg magának abban a szerepben, hogy

TOLNAI DANIEL

Debrecen Piac-utca 49 szám

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

nem tudván komoly érveket felhozni a csendőrség ellen, egyszerűen előszedi a politikai lomtár farsangi ruháit és azokban csődíti össze a könnyenhívőket.

A városi tanács azt mondja: a rendőrség mai szervezetében tovább nem tartható fenn; a városnak pénze nincs költséges és bizonytalan értékű kísérletezésre, a rendőrség átgyurására, ellenben a csendőrséggel megoldható a kérdés jól, sőt kitűnően!

Erre az ellenzék behunyja a szemét, bedugta a fülét és toroka szakadtából kiabálja: égszakadás! földindulás! a tejemen egy koppanás, szaladj te is pajtás!

Józan észszel lehetetlen felfogni és megérteni, miért van úgy megijedve a szépen szónokló, tüzesen ágáló ellenzéki atyafiság?

A város higgadt, hazafias, nyugodt, gondolkozni tudó polgárai, a lakosság legelőkelőbb elemei, kipróbált, derék, tisztességes uri emberek őszinte meggyőződéssel nyíltan hirdetik, hogy szerencsés gondolat, a kérdés helyes megoldása: a csendőrség behozatala!

Es erre a terv ellenzői nem képesek most felelni, hanem kitűzik a 48-as kokárdát és azt szavalják, hogy: szabadság, testvériség, egyenlőség!

De furcsa! Ha nagy szélviharban tűz támad, az okos ember a tűzoltókat hívja és maga is fut, hogy oltani segítsen. És lám ezek az urak, mikor ég a ház, azon jajgatnak, hogy az ártézi kutfurás nem sikerült, a Hortobágyon kiszáradt a legelő és galaci konzul németül levelez.

Hát kérem, hogy illik ez össze?

Nem eleget politáznak az urak reggeltől estig, estétől reggelig? Mi köze a politikának ahhoz, hogy a rendőrségünk irgalmatlanul rossz és mert jobbat szervezni nem tudunk, mint egyetlen célravezető megoldási módot, elfogadjuk a csendőrséget?

Tisztelettel figyelmeztetjük a közgyűlés összes tagjait ne üljenek föl a politikai hangulatsínálók ijesztgetésének!

Elég baj az, hogy a városi ügyekben mindig előtérbe tolakodik a pártpolitika. Tessék a városatyáknak csupán azt mérlegelni: megoldja-e a kérdést a csendőrség behozatala? Ha jól megoldja rendőrmizériánkat, akkor el kell fogadnia. Ha pedig valaki tud jobbat, helyesebbet: álljon elő és bizonyítsa be!

Nem kell ide handabanda. A kormányt szidni, a miniszterelnököt meggyanusítani, a csendőrfegyverben zsarnoki mumust látni, — ez gyerekes játékok, nem méltó sem az ügy, sem a debreceni polgárság komolyságához.

Tessék a kérdést így mérlegelni:

1. A rendőrség fenn nem tartható.
2. Ujjászervezése rengeteg pénzbe kerülne s még sem bizonyos, hogy drága pénzen lenne jó rendőrségünk.

3. A csendőrség kitűnő, ezt mindenki tudja.

4. Kevesebbe kerül, autonómiánkba nem ütközik; a kérdést egy csapásra nagyon jól megoldja.

A közgyűlésnek 207 tagja van. Tessék felvonulni és a kérdést szavazással eldönteni.

Mi őszinte meggyőződéssel ajánljuk a többségnek, hogy fogadja el a tanács javaslatát. Akkor ujév napján lesz Debrecenben csendőrkerületi parancsnokság, jól fegyelmezett közbiztosági szolgálat. Ellenkező esetben a rendőrség mai állapota teljes anarkiára fog vezetni.

Levél Amerikából.

Amerikába kivándorolt iparos ember küldött levelet egy debreceni urhoz. Egyszerű embernek megfigyelései, keserű igazságok vannak e levélben. Kivándorlásra ingerlő, aranyhegyekkel kecsegtető fölhívásokkal önzölik el népünket a kivándorlók szállításából jó üzleti haszonra szert tevő hajóvállalatok és közvetítő irodák. Azok ellensúlyozására s a fölsigázott remények józanabbá tételére, úgy hisszük, jó szolgálatot fog tenni, ha közöljük e levelet. Adjuk ugy, ahogy van, a maga sajátos írásmódjával és alakjában:

„Nem csodálkozom, hogy érdeklődik az amerikai viszonyokról; mert ide nagyon sok ember vágyik, persze hogy nem tudja a míg ide nem ért, hogy mi fog rá várakozni, hogy itt a pénz több mint nálunk a szemét az elvitázhatatlan, de hozzá jutni éppen oly nehéz, mint a milyen sok van. A munkát kereső mindenféle fajnépből rettenetes sok van, nagyon sok ezrekre menő ember van munka nélkül, s ha valaki munkát kap ma, már holnap várhatja, hogy kidobják itt nem édes lelkemez a munkást, csak azt mondják mehatsz, már akkor fogni kell a kilincset. Annak dacára, hogy a magyar embert az angol legjobban szereti, a nyelv hiánya miatt az kap legutóljára munkát, az általános munkásokat ha vesszük, minden ezer munkás közt alig van 28—25 aki állandóan dolgozhat valahol egész éven keresztül, csak ideig, óráig, mert vannak olyan műhelyek (mint angolul shopnak hívják) a hol a munka csak egy bizonyos ideig folyik, aztán szünetel, mert a szezonja elmúlt, s így a munkásnak egy más shopot kell keresni; itt nem baj az ha a szabó kalapot, a kovács teknőt, a suszter reszelőt, a patikus pedig pipát csinál, vagy a festő azt mondja, hogy ő pék, az itt mindegy, a milyen shop előtt meg áll az ember, olyan munkásnak kell itt magát vallani, s ha nem tud semmit, annak tulajdonítják, hogy itt más a szokás, tehát betanítják, vagy betörök mint az ókrót a járomba, ha például egy ember bejut, egy shopba vagy gyárba, az az ember már egy más shopba csinált egy asztal lábat, most ebbe a shopba

fop csinálni egy szék karját, az mást nem fog csinálni tiz év mulva se, ha addig ott lesz, ez így megy minden szakmában.

Munka könyvnek itt hirtelen sincs, hogy ki mit tanult az mellékes, mindenki azt folytat a mi tetszik, vagy a mi akad, itt napszámra, vagy hétszámra fizetik az embereket. Itt nagy botrányt csinál a szakértő munkások között az, hogy egy buta paraszt ha bejut egy shopba, éppen annyi a napi fizetése, mint egy szakembernek. Vannak azután Uniók ezek olyan szövetségesek, ahol meg van állapítva a munkabér, például aki az unió egyletben van, bár akármilyen szakmát végez, a maga szakmájába meg van határozva, egy munkás heti keresete 21—22—24—25 dollár. épügy ehhez tartóznak a gyárosok és a munkások megállapították, ha a munka kevés akkor (sztopolnak) állnak, nem dolgoznak és nem is keresnek, de az unióba levő gyárosnak nem szabad felvenni a gyárába olyan embert a ki nem tagja az uniónak és ha nem 25-hanem 10 dollárért dolgozna is a munkás, nem veheti fel a gyáros az olcsóbb munkást. A munkaidő reggel 6—7 órától este 6 óráig tart, ebéd idő csak egy fél óra van.

Hogy odahaza azt kiabálják, hogy itt egyenlőség, egy rang van, az merő hazugság, itt a munkaadókat, vagy gyárosokat Bossnak nevezik, az ilyen Bossokat ezer munkás közül sem lát senki; nem hogy vele leüljön és mulasson, még a munkavezető sem szimpatizál a munkással, itt úgy fél az egyik ember a másiktól, mint a tűztől, itt egyik ember a másikkal szemben halálos ellenségét látja, ha rámehet itt mindenféle tisztességet, szemérmeket mellőznek, megcsesja és meglopja édes apját, vagy gyermekét, itt a pénz csinálás a fő dolga mindenkinek, ha úgy munkába kaphat valaki, s ha megbecsüli, pénzt csinálhat, de az a átkozott kártya itt is divik, az ide vándorolt európai emberek 95 százaléka mind rossz fát tett odahaza a tűzre, az a sok millió gazember a mennyien itt vannak, más nincs mit tenni, mint elnyelni, nézni és nap nap után bámulni a gaztetteket, mikor rosszat követ el valaki itt, rögtön szalad másfelé, nem kereshetik sehol.

Itt bezzeg nincsen bejelentő hivatal, izartestület, iparhatóság, nem értenek itt ahhoz, hogy annyian ki jönnek ide, az otthoni elégedetlenségnek a kifolyása, hogy odahaza rettenetű rossz viszonyok vannak, azt én magam is állítom, mert bizony ha megtudhattam volna élni ott-hon csak szerényen is, én ugyan nem jöttem volna ide soha, az én helyzetem a mai napig elég rossz, sőt a legrosszabbnak mondhatom, mert őt hókapja amióta kint vagyok, én még nem kerestem egy fillért sem, most tehát azon lehet csodálkozni, hogy miből élek azóta, élek ugyan tisztességesen abból, amit nőm két keze munkája után keres, ő egy női ruha készítő shopba jár, hetenkint keres 12—13 dollárt, én ugyan nem azért nem dolgozom, hogy nőm keserves keresetén akarnék élni, hanem én a saját iparomat fogom folytatni és februárba tettem rendelést Magyarországon, mivel itt nekem való anyag nincs és negyedik hete, hogy az áruim itt vannak, már láttam

Nagyobb kölcsönöket

a birtok értékének háromnegyed részéig és a legkisebb kamatláb felszámítása mellett gyorsan kieszaközöl.

Hartstein Kálmán

bank ésváltóüzlete Debrecen, Piac-utca 83 szám.

szemeimmel a vámházban és holmi értetlenségek miatt nem bírom kezeimhez kapni és nem bírok dologhoz jutni, mindig függőbe vagyok, majd meg eszem kezemet lábamat, s ha egyszer hozzá juthatok az anyagomhoz, aztán nem félek, hogy meg ne éljek, az én áruimra a szitákra vannak vevők elegenden, de főleg van egy nagykereskedő, sokszoros milliomos, a kinek azon ígéretét bírom, ha lekötöm magamat arra, hogy más elárúsítónak soha nem fogok adni egy darab szitát sem, akkor ő mind megveszi, bármennyi legyen is az, én arra azt feleltem: jól van. Nekem nagyon elég egy ilyen vevő. Mennyi károm trerült nekem azóta fel, hogy késlekednek az árum kiadásával, holott az áru egész értékét előre be kellett küldenem a gyárosnak, hiába hordom a markomban a pénzt, hogy fizetem a szállítást és a vámot, ők csak hideg angol vérrel mondják csak várjak, legyen türelemmel és nem tudok mit csinálni.

A mi ezt a hirhadt York várost illeti, ennek háromnegyed része egy undok piszok fészek, a város rettentő terjedelmes, szélessége lehet olyan 5 kilométer a hosszát kilométerre nem tudom, de annyit biztosan tudok; hogy igen jól gyalogoljon egy ember, hogy nyolc óra hossza alatt keresztül juthasson rajta. A villanyos kocsik amely sebesebben jár mint otthon a gyorsvonat, az 1 és fél óra hossza alatt megyen keresztül Yorkon. 5 centért viszi az embert.

A gazdag milliomosoknak tudnivaló igen szép kényelmes lakásuk van, aztán sok nagy ház gyár, vagy shopnak van alkalmazva — az a sok minden rendű munkás pedig annak a dacára, hogy a házak szépeknek látszanak, valóságos lyukakba laknak. 12, 14, 16—18 dollárért havonta, ezek a lakások 3—4 lyukból állanak, és rendszeren egy helység van világos, a többi sötét, az utcák egy része nyilegyenes, akár erre, akár arra mind egyenes, ezek az utcák nem nevet, hanem számokat viselnek. Vannak nem számot, hanem neveket viselő utcák, itt vannak a legtöbb 15, 20, 25, 30 emeletes házak, isszonyu még messziről is rájok nézni, ezek aztán elvannak látva hivatalokkal és kényelemmel, ahol a milliókra menő munkások laknak, 4—5—6 emeletes házakban, azoknak a házaknak csak a vezérfalai 30 centes vastag, a többi részei csupa fa és lécs, és deszka falépcsővel, egy ház telek 8—9 m. széles, 30 m. hosszú, háztető mind lapos, udvar semmi és egyik szomszédától a másikig a hogy a házak véggel jönnek egymáshoz, itt nyulnak csigára alkalmazva a ruhaszárító kötelek, és azok folyvást teli vannak vacakkal. úgy néz ki a város mint a repülő sátoros cigányhad. Ez rettenetes, csüng ott minden jó vagy rossz időben; minden ház előtt áll 2—3—4 bádóg pléh edény olyan két vékás forma, abba hordja bele mindennap mindenki az ő szemetjét, azt felborítják mindennap taligákra, de feleszanaszét marad annak a rengeteg piszoknak, ezt kell szagolni és nézni az embernek, ide rakják ugyancsak az utcára a surgyét, rongyos divánt, más vacakot, most jönnek aztán a kölykök, mivel udvar nincs, minden kölyök az utcán, ez aztán borzasztó, ezek csinálhatnak bármit, a mi csak meggyújtható, azok meggyujtanak mindent; olyan tűzek vannak az utcán, mint mikor nálunk 3—4 disznót perzsálnak, de ez amerikai törvények szerint ezeknek szólni nem szabad ha ezek az embert meg-

hajiigálják, a szemét kiütik, vagy a ruháját bemocskolják, az semmi; szóval barom világ van itt.

Rövid szóval: ott sem fenéig tejfel a világ. Napsugaras reménységeiben a kivándoroltak legnagyobb része szomorúan csalatkozik. Jó lesz ezt észébe venni fontolóra tenni mindenkinek, mikor a hazai rögtől, mert dus életmódot adni nem tud, könnyelműen megválni akar. Jó lesz meggondolni, nem cserél-e keservebb sorsot, nem jut-e itthoni szűkös módjából, odakünn, elhagyatva idegenben a nyomoruságban.

Dr. R. L.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A mai közgyűlés.** Ma délután 3 órakor törvényhatósági bizottsági közgyűlés lesz Domahidy Elemér főispán elnöklésével. E gyűlésen jön megvitatás alá a csendőrségnek a belterületen való felállításának kérdése is. Ismerve és látva rendőrségünk mostani szervezetét, nem kételkedünk, hogy a fegyelmezettebb és olcsóbb csendőrség behozatala mellett szavaz a közgyűlés többsége.

× **Tisztviselő választás.** A ma délután tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen egy számtisztviselő állás lesz betöltve. Ki lesz megválasztva nem tudható, mert többen pályáznak ezen állásra.

× **A gazdasági bizottság ülése.** Király Gyula gazdaági tanácsos elnöklésével a gazdasági bizottság ülést tart július hó 3-ikán délelőtt 10 órakor a városházán.

× **Felhívás.** Értesítetnek azon kis- és nagyhegyesi, szepesi, ebesi, kőszegi és álmuzsi birtokosok és mezőgazdák, kik rozsdakár bejelentésüket a városi adóügyi osztálynál megtették, hogy a helyszíni szemle megejtése kezdetét vette, miért is saját érdekükben felhívattuk, hogy vagy maguk, vagy megbízottjuk állandóan a földön tartózkodják, hogy a helyszíni szemle megejthető legyen.

A magasabb légkörök kifürkészése.

— Rendelet a gummi léggömbökről —

A magasabb légrétegek kifürkészése céljából Európa legtöbb államában időről-időre kisebb mintegy 1—2 méter átmérőjű gummi léggömböket eresztenek fel, melyek gázzal vannak megtöltve és automatické működő irókészülékkel vannak ellátva. Az e részbeni kísérletezések eredményre azonban csak akkor vezetnek, ha ezen készülékek feltalálhatóak a találo részéről mindennemű megroggálástól megóvatnak és a felbocsátó helyre vissza is küldetnek.

Hogy tehát a szóban forgó léggömbök felbocsátásával kitűzött tudományos célok lehetőleg elérhessenek, a netalán Magyarország területén észlelt ilyenféle léggömbök elfogására és kezelésére nézve a következő utbaigazítások szolgáljanak zsinórmértékül:

Ha valaki ilyen léggömböt még a levegőben észre vesz, keresse fel azt a helyet, ahová a földre ereszkedik, oldja meg és minden nyílt tűz távoltartása mellett bocsássa ki belőle a gázt olyképpen, hogy a töltő tömlő fölfelé álljon, azután óvatosan vágja le a rendszerint fém, parafa vagy kosár dobozban található készüléket, a nélkül, hogy ezt felnyitná, vagy megsértené. A legtöbb esetben a léggömb már a levegőben szétreped és a készülék egy ereszkedő ernyő segítségével jut le a földre, miközben a

fák könnyen felfoghatják. A léggömbnek ekkénti elfogása esetén a készülékhez odakötött levélboríték felbontandó, s az abban levő távirat a legközelebbi távirat hivatalhoz juttatandó; ezen táviratnak tartalmaznia kell annak a pontos címét (név, helység, járás, posta állomás) aki a léggömbben elhelyezve volt készüléket őrizetbe vette. Az ezen táviraton kívül a léggömbben található kérdő ív is lehetőleg gondosan kitöltendő, de ez csak is azzal a ladvával együtt küldendő el, amely a most jelzett távirat feladása után pár nap múlva a készülék megtalálójához érkező fog. A találohoz érkező ladvába azután a készülék és mellék alkatrészei a hozzá mellékelte utasítás szerint becsomagolandók és azonnal a postára feladandók. Az, aki a készüléket visszaküldi, öt márkát díjat kap, s ha a léggömb elfogása különösebb fáradsággal járt, miről a kérdő ívben említés teendő, aránylagosan többet; ezenkívül minden kész kiadás megtérítettek. Ellenben ki nem adatik semmiféle jutalom a találoznak, ha szándékos rongálás, vagy a készülék kinyitásának szándéka lenne konstatalható.

EGYHAZ és ISKOLA.

Papi értekezlet. A tiszavidéki ágost. hitv. ev. egyházmegye papsága esütörtökön d. e. 10 órakor a keresk. akadémia dísztermében papi értekezletet tart, melynek tárgyai: a vallásoktatás, a lelkész és a szocializmus, az 1848 évi XX. t. e. végrehajtása tárgyában felterjesztett „Vélemény”-ről. — Ezt megejőzőleg reggel 9 órakor istentisztelet lesz, mely alkalmossal a lelkészeknek az urvacsorája fog kiszolgáltatni.

Országos tanárgyűlés. Az idej Országos Tanárgyűlés a jövő hó 3 és 4-ik napján lesz Székelyudvarhelyen, hol Debrecen tanárai közül mintegy huszan jelennek meg. Tanáraink szombaton utaznak Székelyudvarhelyre.

Az új szénior. A főiskola új széniora, Kövér Árpád ma délelőtt 9 órakor veszi át hivatalát elődjétől, Harsányi Páltól. A főiskolát az átvételnél Erdős Lajos dr. hittanszaki, Ozory István dr. jogkari igazgató és Soós Lajos háznagy képviselik.

Bizottsági ülés. A már két ízben elhalasztott ev. ref. árvaügyi gyűlést végre holnap, július hónap 1-én délután 5 órakor az egyháztanács teremben megtartják.

Ifjusági egyletek bevételei. Az akadémia kebelében levő ifjusági egyletek, mint azt a szénior hivatal jelenté, az 1903—1904. iskolai évben tagsági díj forgalma 6021 korona és 47 fillér.

Pót érettségi. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület gimnáziumainak érettségi pótló és javító vizsgálatai augusztus végén és szeptember elején lesznek Mezőturon. A vizsgálatok sorrendje ez: teljes vizsgálatra jelentkezés aug 31-én; írásbeli vizsgálatok szept. 1., 2., 3., 5., és 6. napján, javítóvizsgálatokra jelentkezés szept. 8.; szóbeli érettségi vizsgálat szept. 9. és 10. napján.

Motoros gyorsvonatok.

— Az államvasutak terve. —

Az államvasutak igazgatósága hetek óta kísérletez motorokocsikkal.

Legutóbb Budapest és Hatvan, továbbá Budapest és Párkány—Nána között tettek próbát és pedig sikerrel. A szakértők véleménye szerint azonban a motorokocsik csak a kisebb forgalmu vidéki vasutaknál válnak be. Mint ahogy pompásan fungálnak Debrecen—Nánás közt stb és az arad-csanádi vasut több vonalán.

Legközelebb azonban, valószínűleg még az ősz folyamán, mint megbízható forrásból értesítenek bennünket, nagyfotosságú kísérleteket fognak tenni a gyorsvonatoknak motorokocsikkal való kombinálásával.

Olyan újítást akar az államvasutak igazgatósága bevezetni, amilyenre a külföldön sincs példa. Az ötlet magyar, sajnos azonban, a hozzá való eszköz — bécsi. Mint ahogy azt elmondandók vagyunk. Ugy áll a dolog, hogy az államvasutak igazgatósága nincs megelégedve a gyorsvonatok közlekedésének gyorsaságával. A derék lokomotivok ugyan haladnak 80—90 kilométert is óránként s ha az a sok megállóhely nem volna közben, akkor például Kolozsvárra, ami 400 km. a fővárostól, eljuthatnánk 4—5 óra alatt, míg ma 9 óra kell hozzá. Egyik oka ennek az, hogy még a gyorsvonat is közel harminc helyen áll meg Kolozsvárig. Harmincszor kell megállítania a teljes menetsebességgel haladó gépet s ugyanannyiszor megindítani. Ez minden alkalommal igénybe vesz 5—10 percet.

Nos, az igazgatóság azt tervezi, hogy egy akkora távolságon, mint amekkorára a Budapest—Kolozsvár közötti távolság, a gyorsvonat legfeljebb csak kétszer vagy háromszor állana meg; úgy azonban mégis, hogy ezzel a közbeeső állomásokról elutazók vagy leszállók csorbát ne szenvedjenek.

Ördögös egy dolog ugye bár, hogy a vasut ne álljon meg, csak két-három helyen s mégis lebonyolítsa harminc állomás személyforgalmát? Nos, ide keltenek a motorok. Ez a dolognak a bécsi része. Mert a szükséges hatalmas motoroknak gyára még nincs Magyarországon. Bécshez kellett tehát fordulni. Az államvasutak igazgatósága itt már meg is rendelt két monstruózus motorokocsit, amelyek mellett, hogy 50—60 személy szállítására lesznek berendezve, óránként 130—150 kilométer szédületes sebességgel haladnak.

Már most a motoros gyorsvonat terve az, hogy egyik motor, mint gyűjtő a gyorsvonat előtt rohog, a másik, mint szóró, utánna. A motor egy pillanat alatt megáll és megindul, nem úgy, mint a sok kocsis gyorsvonat. Felszedi tehát a közbeeső állomás utasait s rohog velük előre. Kirakja őket azután egy olyan helyen, ahol magának a gyorsvonatnak is meg kell állani. Itt azután a motorral felvettek beszállanak a gyorsvonatba. Viszont, akik valamelyik közbeeső állomásonál ki akarnak szállani, csak a hátul haladó szóró-motort veszik igénybe, a melyik a szükséghez képest minden állomásonál is megáll.

Íme, így akarja az államvasutak igazgatósága a gőzlokomotiv hátrányait a motor előnyeivel kireparálni, azon célból, hogy azután gyorsabban utazhassunk. A rendkívül érdekes és nagy horderejű kísérlet elé szakkörökben is feszült várakozással néznek.

A vörös posztó.

Bikaviadal a politikában.

június 30.

Alkalmunk nyílt ma beszélgetést folytatni egy képviselővel. Szóba került sok minden, az is, ami unalmas. Látszott a beszélgetésen, hogy mindenki kerülgeti a forró kását, vagyis a politikát. Unja ezt az újságíró is, még jobban a politikus, de egyik se tud nélküle megenni. Egy szó, mint száz: a beszélgetés hamarosan a politika felé terelődött. Az újságírók ügyesen szőtték a beszélgetés fonálát, hogy a képviselő kénytelen legyen nyilatkozni. A honatya idegesen rágta a szivarját és szidta az ellenzéki politikusokat.

— Egyebet se tudnak azok az emberek, mint a hazáért keseregni. Jobb volna, ha dolgoznának.

— Megengedjen, nagyságos uram, — szólt közbe egy újságíró — az ellenzék hivatása szükséges a parlamenti működésben. Szükség van egy ellenőrző testületre. Az eszményi parlamentarizmus nem lehetséges ellenzék nélkül.

— Ezt már olvastam valahol, — felelt a képviselő — csak hogy ami a mostani ellenzéki politikát illeti, az nagyon furesza egy politika. Magam is elég gondolkoztam rajta, miféle urak ezek a plusquam ellenzéki urak. Most aztán nyitjára jöttem. De hát ez hoszodalmas dolog . . .

— Mondja el röviden, képviselő ur.

— Röviden is elmondhatom. Hát kedden künn jártam a budapesti állatkertben, megnézni a bikaviadalt.

— És meg is nézte a képviselő ur?

— Ezt kitalálta! Hát, mondom, elnézegettem az örült spanyolokat, hogyan heccelik a bikát. Egy vég vörös posztót lebegtetnek, amitől a bika retentő haragra gyullad; nagyot bödül és a vörös posztót felokleli a szarvával. Persze, a toreador ügyesen arrább ugrik és mindig csak a vörös posztót döfködi a bika: ez pedig nem árt a vörös posztónak.

— Nem hát, nagyságos uram.

— Ne türelmetlenkedjék, mindjárt a végére jutok a mondókámnak. Tehát, az arénában nézem azt a bikaviadalt és eszembe jut, hogy szakasztott ilyen cirkusznak tekintik a parlamentet némely honhazafiak. Örökösen heccelik a nemzetet. A nemzet, persze, csak a piros posztónak rohan, a maguknak a toreadoroknak kutyabajok se történik.

— Érdekes . . .

— Fenét érdekes! Ne dicsérjen addig, amíg a clouját el nem mondtam. A dolog csattanója ugyanis az, hogy a végén a toreador ur zsebrevégja a jövedelmet. Mert a toreador nem olyan bolond, hogy csak úgy pottyára lobogtassa a vörös posztót.

Előfizetési felhívás

a „SZABADSÁG“
július—szeptember 1/2 évi folyamára
előfizetési árak helyben

Egész évre	12 korona
Félévre	6 „
Negyedéve	3 „
Egy hónapra	1 „

vidékre

Egész évre	20 korona
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

A fürdő évad alatt

a „Szabadságot“ az előfizető kívánóságára bárhová elküldjük.

a „Szabadság“ kiadóhivatala

— Távbeszélő 275. —

Furfangos esete k.

Tegnap éjjel szuronyos rendőrök járkáltak a főtéren.

I.

I. András: A szuronyom csillogvillog, aranyos . . .

II. András: Már te is idézel?

I. András: Nem én. Azt a fogalmazó ur szokta tenni. Felötöttem a szuronyt, mer asszondják, a csendőrnek is a van. Nahát nekem is van. Most jöjjik az a révész-utcai, ha mer.

II. András: Ne henceg ecsém! Nekem is van. Most tisztítottam ki, mer' egisz télen szalonnát ettem vele, meg dohányt vágtam a kapitány urnak. . .

(Közeleg egy csirkefogó.)

I. András: Oszt jó dohány?

II. András: Ehen kóstold meg. (Előveszi a kostököket, töm és rágyújt).

I. András: (Nézegeti a jól megürült kostököket.) Na te ugyan vissza iltél a hivatalos hatalommal!

Csirkefogó: (elcseni a két szuronyt). Kérek egy kis tüzet!

I. András: Ehen van kirem. Nem teccik tudni, mi van a csendőrséggel?

Csirkefogó: Nem. (Kilopja a II. András üveg szemét s elsétál.)

II.

Ügyeletes biztos. (éppen most jött a Barosból, hol a kaszirnővel nyomozott.)

— Na mi kell?

Csirkefogó: (leteszi a szuronyokat, meg az üvegszemet az asztalra.)

— Most lettem a piacon. (el.)

Ügyeletes:

— Ni ni! Ez a Kovács szuronya E' meg a Bagi szeme! Hogy kerül ez ide?

Egy éjjeli riporter. (belép.)

— Mi ujság?

Ügyeletes: (elsülyeszi a szuronyt a szalmazsákba, az üvegszemet meg lenyeli.)

— Nincs semmi!

Riporter:

— Mit csinált az előbb?

Ügyeletes. (fuldoklik, mint a liba, aki szemet kapott.)

— Hivatalos titok! (Kiadja lelkét De az ujdonságot nem.)

Riporter:

— Fúj! (Kiadja a vacsorát.)

Gara.

H I R E K.

* **A debreceni szabadelvű párt intéző bizottsága** tegnap délután 8 órakor elhatározta, hogy a városi csendőrség kérdésében a városi tanács határozati javaslatja mellett foglalt állást.

Nyári séták.

A mai közgyűlésről.

Az ember legfőbb javai: az élet, a vagyon és a becsület. Az életet Isten adja és így csakis ő veheti el. A vagyon vagy a sors, vagy a munkás élet eredménye és aki ennek birtokában van, joga van annak megőrzésére. A becsület másoknak kedvező ítélete felőlünk.

Szólni akarunk az élet- és vagyonbiztonságról, abból az alkalomból, hogy a közvélemény a mostani rendőrség helyett a csendőrség behozatalát sürgeti.

Bizonyára vannak, akik maguk se tudják miért ellene mondanak a csendőrség behozatalának. Mondják, hogy ez önkormányzati jogunkat értené. Tiszteljük az ellenvéleményt minden közkérdésben, de ezen újítás behozatalával nem látjuk veszélyben önkormányzati jogunkat. Különben is nagyon rövid idő választ el bennünket attól a pillanattól, midőn az állami közigazgatás modern szelleme fogja ügyeinket intézni. Azután meg mennyi apró jogról mondtunk már le nagyobb érdekekért, most pedig midőn az emberek élet- és vagyonbiztonságáról van szó, ezeknek orvoslására gondolunk, ne féltsük önkormányzati jogunkat.

Rendőrségi intézményünk jelen szervezetében tarthatatlan. Nem az emberekben van a hiba, hanem magában a szervezetben. Hasztalan áll a rossz gép mellett a legképzettebb, legjobbakaratu gépész, ha az a gép avult és rossz szerkezetű. Ily esetben sokkal jobb és előnyösebb a toldozás és foltozás helyett új gépet állítani be a munkába.

Igy van ez a rendőrség mai szerzésével is. A város tenger sok pénzt ad a rendőrség intézményére és még sem tud az élet és vagyonbiztonságban, a közrend fentartásában kedvező eredményt dolgozni. De nem is dolgozhat.

Husz rendőrrel rendet tartani Debrecen város belterületén nem lehet. Ugy méltóztassék megérteni, hogy a város 3845 holdnyi belterületén 14, mond tizen négy rendőr őröködik, a többi vagy pihen vagy beteg, egyszóval több az éjjeli szolgálatra nem alkalmazható. Ezt látva valóságos isteni vigyázat van a város népén és nagyobb bünesetek csakis azért jönnek elő kevesebb esetben, mivel népünk erkölcsi még nem vadultak el és tisztelben tartják a törvényeket.

Fontosabb, mozgalmas esetben, tüntetések idején azonban teljesen hasznavehetetlen a mi rendőrségünk nemcsak azért, mert csekélyszámu, hanem azért is, mert sem tekintélye, sem személyes bátorsága, sem kiképzése nem olyan, hogy sikerrel küzdhetne meg a veszélyes pillanatokkal.

Mindazonáltal, ha nem terhelné a nagy közköltöt amugy is nehezen viselő polgárságot egy újabb teher és felemelhetné a rendőrlégénység létszámát, abban az esetben talán mi is tért foglalnánk a csendőrségnek a város belső területén történő alkalmazása ellen. —

Ámde ezen újabb teher nem bírná el városunk polgársága és éppen azért nemcsak közbiztonsági, hanem gazdasági nézőpontról ítélkezve sokkal olcsóbb a csendőrségi szolgálat. A csendőrség védelmet fog nyújtani az élet és vagyon megtartására. Jólesőleg tapasztalja ezt a külsőség, hol eddig, míg a csendőrség nem őröködött nap nap után egyik betörés, utszéli rablás a másik után történt, ma elvétve hallunk ilyesmiről, s ha mégis megtörténik, a csendőr gyakorlott szeme rátalál a bűnösökre.

Debrecen város a szűk látókörön távoleső nagy érdekei igenis a csendőrség behozatala mellett szólaak, mert a mostani állapot tarthatatlan. Ezt mindenki vallja. Mivel pedig a rendőrség újjászervezése oly teher róna reánk, melylyel megbirkózni nem tudnánk, — egyedüli helyes dolog behozni a csendőrséget. Olcsóbb is, jobb is lesz a mai állapotnál.

* **Hajdúvármegye hivatalos lapja.** A közigazgatás egyszerűsítéséről szóló 1901. XXI. t. c. értelmében a vármegyei ügyviteli szabályzat minden megye kötelességévé teszi, hogy hivatalos lapot adjon ki. Hajdúvármegye csak most indította meg hivatalos lapját. Tegnap jelent meg a lap első száma s ezentúl minden esütörtökön megjelenik. — Szerkesztője dr. Czegléd Mihály tiszti ügyész. — A város nyomdájában csinosan kiállított hivatalos lap tartalma öt rovatra oszlik. I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok. II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek. III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és közlemények. IV. Személyi hírek. V. Pályázatok, hivatalos kihirdetések és körölvények.

* **Újvasúti állomás főnök Debrecenben.** Boczán Elemér eltávozása folytan a megürült állomás főnöki tiszt helyére Stingli Kálmán neveztetett ki, ki esaládijával városunkba már megis érkezett és elfoglalta állását. Az új állomás főnök minden tekintetben képzett és tehetséges férfi, ki ezen állását lelkiismeretesen be is fogja tölteni.

* **Az erdőségben szabad a legeltetés.** A földmivelésügyi miniszter a közigazgatási bizottsághoz intézett rendeletében az ideai szárazság tartamára az erdőben való legeltetést megengedte a következő feltételek mellett: mindazon erdei tisztások, melyek még nincsenek beerdősítve, de az érvényben levő üzemtervek szerint a folyó évre erdősítésre előirattak, a folyó évben még legeltethetők. — A már beerdősített tisztások és vágás területek ideai fűtermésének takarmányi célokra történő felhasználása a birtokosoknak oly kikötéssel engedélyezhető, hogy a fűszegés csak sarlóval eszközölhető, nehogy a csemeték megsértessenek. — Legeltethetők továbbá mindazon vágasterületek, melyek a marha szája alól már kinőttek, melyeken károkat nem okozhatnak. Mindenesetre kívánatos, hogy az erdőbirtokosok a miniszter ezen a kivételes engedéllyel úgy éljenek, hogy az erdőben kár ne essék.

* **A hadsereg új nyári ruhája.** Bizonyára minden hadi szive megdobban örömeiben e hír hallatára. A hadvezetőség végre elhatározta, természetesen ehhez Bilek kellett, hogy a hadsereget könnyű nyári ruhával is ellátja. Egyelőre csak a délvidéki csapatok kapnak nyári ruhát. — Háromféle színű szövettel próbálkoznak. Mind a három szövet szürke, alig egy kis árnyalat köztük a különbség. Kabát, nadrág és sapka készül az érmádiának, ha ugyan készül. A kalapra is szürke ellenző kerül. Ha beválik a kísérlet, akkor lassankint az összes fegyvernemek megkapják a nyári ruházatot.

* **Óriási jégvihar.** Tegnap délután 3 órakor felső Borsod községeiben, főleg Sajószentpéteren, Edelényben, óriási jégvihar pusztított. Közvetlen egy nappal Péter és Pál napja előtt roppant károkat okozott a jégvihar. Sajószentpéteren galambtojás nagyságu jégdarabok értek.

* **Bánffy szeplőtlensége.** A Magyar Hirlap írja ezt a jóízű apróságot; Bánffy Dezső báró hívei nagy szenvedéllyel hadakoznak a Ház folyosóján. Vezérükért szálltak sikra, akinek politikai Pálfordulását gonyosan hánytorgatták föl a Tisza hívei. Egy elmás Tisza-gárdista a következő anekdotával tromfolta le a Bánffystákat:

— A paraszt gyerek házazodni akart. Beállit az anyakönyveshez, hogy adja össze a Marcsával.

— Nem lehet a! — moadja az anyakönyves.

— Már miért tekintetes ur? — kérdi a legény.

— Mert ahhoz erkölcsi bizonyítvány is kell.

— Mi az?

— Hát afféle becsületességi bizonyítvány.

A házasodó legény erre elmegy a bíróhoz.

— Tekintetes bíró ur, tesszen nekem becsületességi bizonyítványt annyi!

— Hm, hm, András fiam, nem lehet a!

— Hát már miér' — fortyant föl a legény.

— Mert tudod, fiam az az öt malac, amit az eszterhás zsidó udvaráról elhajtottál, nem engedi.

— No, ne tesszen annyira karajéroskodni, tekintetes bíró ur! Irja meg a bizonyítványt. Mert Krisztus ucse neki megyek különben a Tiszának!

A bíró megsajnálta a legényt és kiállította neki a következő írást:

En, alulirott község bírása ezzenel bizonyitom, hogy Subajda Andris becsületes ember — öt malac hijjával!

Hát Bánffy is szeplőtlen politikus négy év kormányzás hijjával.

* **Rendőri sajtóiroda Debrecenben.** Rövid a szó, sokat jelent, csak annyit, hogy — sajtóiroda. Még pedig rendőri. Tudniillik, ha a rendőrség kifog deríteni valamit, akkor az ujságok ékes rigmusokban megkapják a rendőrség jelentését, hogy óriási fáradságos nyomozás után a tettes „kiderített”. És ha nem akkor nincs ujdonság. Így hát roppant kevés rendőri hirre van kilátás. No de se baj, ha nem jut hír a rendőröktől, lesz azért mindig elég irni való a — rendőrökről. Sok minden történt Abderában és nem nehéz annak mását a Szent-Anna utcán megtalálni.

* **Kaszárnyából a börtönben.** Govürtz Áron Dávid kereskedő segéd ezeltől 30

nappal vonult be a debreceni 3. honvéd gyalogezredhez 28 napi fegyvergyakorlatra. Alig várta már Gevürtz Aron Dávid a keddi napot, hogy leszerelhesse és bucsut mondjon a péterfia-utcai lakotanyának. De ebben a szándékában megakadályozta a nagykanizsai királyi ügyészség átirata, mely szerint Gevürtz még a polgári életben oly cselekményt követett el, amely a büntető törvénykönyv szakaszába ütközik és mielőtt letartóztatták volna megszökött. — A nagykanizsai ügyészség kinyomoztatta, hogy Gevürtz a debreceni 3. honvéd gyalogezrednél most teljesíti a fegyvergyakorlatokat. Átírt az ezredparancsnoksághoz, hogy Gevürtz Aron Dávidot tartóztassa le és szolgáltatassa át a helybeli ügyészségnek. A 3. honvéd gyalogezred parancsnoksága kedden szabadságolta, a 28 napi fegyvergyakorlatra bevonult póttartalékosokat. Gevürtz Aron Dávidot pedig tegnap átkísérték az ügyészséghez.

* **Nincs hír.** Sok sugás bugás után a rendőrség gondolt merészet és nagyott és beszüntette, illetőleg megtiltotta a sajtó részére való híradást. Mert szerinte a legtöbb nyomozást a sajtó hiúsítja meg. Nem úgy lesz az kérem, hanem valljuk be őszintén, hogy nehéz az a — harangötés.

* **Versenykuglizás.** A polgári lövészetegylet versenykuglizásának tegnap folyt le a második része. A befejező verseny, a mikor is az elért eredmények meglesznek állapítva, július 3-án lesz, mikor is a kitűzött díjak kiosztásra kerülnek.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Sefcsik Ilona róm. kath. két hónapos, özv. Pataki Sándorné Nagy Zsuzsanna ev. ref. 84 éves.

* **Gyilkosság a lakodalmon.** Tegnapelőtt délután véres lakodalomnak volt színhelye Szikszó. Kranyák János szikszói lakosnak volt tegnap lakodalma, melyre meghívta vőfélyül Simon Jánost és Madacsi Istvánt. A két vőfély már az esküvőnél összeszólott egymással, de a vőlegény kibékitette őket; este azután a vacsoránál ismét összeszólalkoztak, aminek verekedés lett a vége. Közbe Simon revolvert kerített és halántékon lötte Madacsit, ki holtan terült el a lakodalmas nép között. A lövés hallatára a lakodalmas nép széjjel futott és Madacsi barátai Simonra vetették magukat, hogy agyonverik, de akkor már ott termettek a csendőrök is, kik a verekedő legényeket széjjel verték. Simon Jánost letartóztatták, míg Madacsi holttestét szülei lakására vitték.

* **Pusztítsuk a arankát.** A földművelési miniszter több évben elrendelte már az aranka pusztítását. Ujabb rendeletében szigorúan meghagyja, hogy az aranka foltos területen a káros növény irtassék ki a legnagyobb gonddal. A miniszter közvegeivel ellenőrizteti az irtást és szigorú megtorlást alkalmaz azok ellen, akik rendeleteinek eleget nem tesznek.

* **Megnémult az ütéstől.** Ezen cím alatt irtuk meg, hogy mikor Nagy József péksegéd főbe vágta Nagy Gábort, ez utóbbit némultan szállították a kórházba. Onnan mint értesülünk, a tegnapi napon gyógyultan távozott.

* **Esküvő.** Várady Ilonkát, Várady Ignác, az Adria biztosító társaság debreceni vezérigazgatójának titkárának leányát tegnap délután 1 órakor vezette oltárhoz Benedek Andor fővárosi nagykereskedő a zsidó templomban. A menyasszony

bájos megjelenésénél és műveltségénél fogva a debreceni társaság egyik kedvelt ifjú hölgytagja volt és szellemes, szép lélekre valló tárcacikkével az irodalomban is helyet foglalt el.

* **Véletlen baleset a Pallagon.** Nagy Julianna a Pallagon volt alkalmazásban, mint cseléd. Tegnap munkaközben szerencsétlenség érte. Mellette tisztogatta fegyverét a kertészlegény, mikor tisztogatás közben véletlenül elsült a Nagy Julia jobb alsó karját szétroncsolta. A sérültet a kórházban ápolják.

* **Vén bűnös.** 1902. óta körözi a szatmári ügyészség Guttman Ignácot, kit tegnap Debrecenben, Tizenháromváros-utca 20 szám alatti lakásán véletlenül megtalált a rendőrség. Guttman Ignác — 62 éves öreg ősz ember — valamikor jobb napokat látott. Duszgazdag ember volt. Több szeszgyárnak és kereskedelmi vállalatnak, földbirtoknak volt tulajdonosa, azonban mint ő maga mondja, fiai juttatták koldusbotra, ami aztán bűnbe kergette. Inkább sajnálandó az öreg, mint elítélendő.

* **Baleset.** A hadbázi vasuti állomáson Ofra András vasuti váltóőr 9 éves Bertalan nevű fia leesett a deszkakerítésről és karját törte. Szülei behozták tegnap a helybeli kórházba.

* **Vesztett kutya.** A napokban a Pavillon lakotanya előtt játszó 9 éves Joga Balintot, egy a lakotanyából kirohanó kutya megmarta. A kutya egy tiszté volt s kiderült, hogy vesztett volt. A megsérült gyereket tegnap szállították a Pasteur intézetbe.

* **Talált vizsla.** Tegnap ismét egy gazdátlanul kóborló vizslát vittek a bünygyi osztályra, hol jogos tulajdonosa átveheti.

* **Értesítés.** Debrecen szabad királyi város törvényhatósági bizottságának f. évi június hó 16-án és folytatva 17-én tartott közgyűlésében hozott 128 számú határozata folytán a soproni m. kir. honvéd főreáliskolában megüresedett Andaházi Szilágyi Mihály féle egy alapítványi hely betöltése elrendelendő, felhivatnak azon szülők illetve gyámok, kiknek fiai ezen iskolába felvételt óhajtanak, hogy amennyiben egy pályázati mint a az alapító levélben foglalt feltételeknek megfelelően, pályázati kérvényeiket legkésőbb július hó 5-én d. u. 5 óráig a városi tanács iktatói hivatalába adják be. Feltételek a katonai és illetőségi ügyosztálynál megtekinthetők.

* **Aratás.** Régi szokás, ősi hagyomány, hogy az aratás Péter és Pál napjával veszi kezdetét. Ugy látszik Debrecenben a nyári mulatók aratása is most kezdődik. A *Bikában* Angelotti kitűnő személyzete hódít estéről estére. Különösen a két Arbras, Sarkadi, a kigyó hajlékonysága kigyó királyné és a táncművészetében igazán elsőrangú remek Mirtley. S míg a régi jó Angelotti aratja a csengő ércet és babért, Márkus Dréher-csarnokába Lányi Géza készül bevonulni, az ismert népszínházi cimbalmos cigány daltársulatával. Tegnap pedig az Angol királynő nyári kertjét töltötte meg Baumann második bevonulása. A vig szinpad igazán értékes művész-személyzete, főképp pedig az ezen a téren páratlan, utólrhetetlen Baumann Károly oly nagy diadalt aratott a multkor, hogy most már az első hirre tódult a közönség az Angol királynő nyári kertjébe. Hozzá még itthon van a Svájból hazatért Hauer Berci, aki remekül tud

kétanói közönséget is ellátni, mint amennyi befér. Világos tehát, hogy kezdődik a vig muzsa, a könnyű nyári szórakozások, az ötletes mókák, a dalsar-noki dícsőség aratása.

LETZTER JÓZSEF fényképész-
festészeti és fénykép nagy-
tási műterme Piac-utca 44.
dr. Ujjalussy-báz Állandó
fényképkiállítás a műterem
kapubejratánál levő kina-
katban.

* **Uj képes levelezőlapok** dupla színű
debreceni és hortobágyi 40 féle felvétel-
ben: ismét eladóknak előnyös árak mel-
lett kapható egyedül Pongrácz Géza pa-
pírkereskedésében, Debrecen, Bika szál-
loda mellett.

Valódi Panama kalapok 2
frt. 50 Feketsnél.

x **Tiszta faj leonbergi kőlyök kutyák**
eladók. Rákóczi-utca 36.

Grosschmied Benő.

jun. 30.

Zsögöd Benő, a ki a budapesti tudomány egyetemen a magyar magánjogot tanítja, tehát magyar egyetemi tanár, olyan cselekedetre határozta el magát, a melyet ép elmével megítélni nem lehet. Hogy mi ez az elhatározás, arról a Budapesti Közlöny tegnap megjelent száma ad felvilágosítást a következőkben:

Ő császári és apostoli királyi Felsége a Budapesten 1904. évi május hó 4-ikén kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Zsögöd Grosschmied Benő magyar királyi udvari tanácsos és budapesti egyetemi tanár valamint törvényes utódai régi magyar nemességük épességben tartása mellett a jelenlegi kettős családi név helyett egyedül a Grosschmied nevet használhassák.

Talán két esztendeje annak, hogy Zsögöd egy szép napon azzal lepte meg a világot, hogy magyar hangzásu neve melé cda biggyesztette a német Grosschmied nevet. Sok embernek forrt a vére erre a hirre s szeretett irigyzatos gorombaságokat vagdalni a tanár urnak a fejéhez. — Mégis azt mondotta a hideg és józan ész, hogy nem kell Grosschmied urat bántani. Ki tudja, nem e egy kihalt család neve ez s kitudja, nincs e használatához vagyon köve?

Hanem a gyors egymásutánban következtelt második hirre megáll az emberi ész, tajtékzó düh lesz a higgadságból, tüzet szeretne szórni mindenki, a kiből egy csep vér van. Egyszerűen hallatlan, lehetetlenül utálatos dolog, a mit ez az egyetemi professzor elkövetett. Most már egyszerűen elrugta magától a Zsögöd nevet s marad mind haláláig Grosschmied Benő, és senki más.

Ha ezt a stiklit olyan ember követi el, a kinek egyénisége indifferens, senkinek nincs joga megbírálni cselekedetét. De Zsogód Benő egyetemi tanár, magyar pénzből él, magyar pénzből fog nyugdíjat is kapni. Mi a baja hát? — Utálja vagy szégyenli magyar voltát s azért rugja el magától azt, — a mi erre emlékezteti.

Ha tényleg undorodik a magyar névtől és a magyarságtól nem szégyenli a magyar állam kenyerét enni? Van bátorsága minden hónap elsején benyújtani bélyeges nyugtáját a magyar állampénztárhoz s van bátorsága bezsebelni a magyar fiuk vizsgadíját. Hiszen a mit Grosschmied Benő elkövetett, az olyan merénylet a magyarság ellen, — a melyet nem lehet elég erőlyesen megfontolni.

A ki szégyenli magyar nevét és magyar voltát, az pusztuljon az egyetemi katedrából. Pusztuljon és pedig minél előbb nehogy kék foltokat vigyen el végül is a hátán emlékül.

SZÍNHÁZ.

— (A kolozsvári színház építése.) A kolozsvári új színházra — amint kolozsvári forrásból jelentik — a Hellmer és Fallner cég tervei alapján már a közeli napokban kiírják az árlejtést és még ez évben hozzákezdenek az építéshez, úgy hogy az új színház 1905. év őszén meg lesz nyitható. Kolozsvárról az ottani magánvilág és polgárság küldöttségileg akarja a belügyminiszter előtt azon óhajátást tolmácsolni, hogy az új színház igazgatója Nagy Bölöny József legyen, a kinek ottani működéséhez a kolozsvári színház legszébb művészi korszakának emléke fűződik. Az egészen bizonyos, hogy Tisza István gróf a legnagyobb készséggel hajlandó lenne Bölöny Józsefet, aki egyben benső barátja is, a kolozsvári színház igazgatójává kinevezni, az azonban még kétséges, hogy Bölöny József vállalkozik-e ezen pozíció elfoglalására. Amennyiben Bölöny nem reflektálna erre az állásra, valószínű, hogy Janovics Jenő dr.-t nevezik ki a színház igazgatójává.

TÁVIRATOK.

A japán-orosz háború.

Tokio, jun. 29. Hír szerint a japánok a port-arturi védőművek déli részében levő három erősséget megtámadták és bevették.

Bűnös francia tiszték.

Páris, június 29. Rollin alezredest két századdal együtt letartóztatták. Részesek állítólag az Autriche kezelőtiszt osztrák ügyében.

Levél helyett golyó.

Bécs, jun. 29. Milevski Ignác gróf ma rálőtt egy Barber nevű emberre és selyosan megsebesítette őt, mert Barber a menyasszonyát kompromittáló levelet követelte a gróftól.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazar
Raktárra érkeztek
Francia batiszt.

Zephyr. Mosó grenadin.
Angol ruha vásznak
Himzett és áttört batiszt.
Mosó kretonok.
Óriási választék!

Legrégibb és legnagyobb butor-
raktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos
árban, izléses és legszolidabb kivitel-
ben csakis

Killer Ede

butorgyáros, es. és kir. udvari szállítónál
DEBRECEN,
főpiac, a főútszélen szemben
kaphatók, hol úgy a legszerűeb
mint a legdiszesebb menyasszonyi
kelengyék, szobaberendezések
sédíszítések kifogástalanul esz-
közlötnek.

4348—1904. Tkvsz.

Árverési hirdetés kivonat.

A debreceni Első Takarékpénztár részv. társaságnak Korényi Józsefné Mike Ágnes debreceni lakos ellen folytatott végrehajtási ügyében a kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a debreceni kir. törvényszék a debreceni kir. írásbíróság területén levő, a debreceni 5972. sz. tjkvben A + ⁵⁹²⁵ b—1. hrsz. a. felvett homokkerti esővíz föld fele részre 2046 korona megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelvé, annak foganatosítására határidőül az

1904. Julius hó 20-ik napjának
délutáni 3 óráját

kir. tszék árverési termébe kitűzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetében a kikiáltási áron alól is el fog adatni. Az árverezni szándékoztatók tartoznak a kikiáltási ár 10 % készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni, vagy az 1881. LX. tc. 270 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál törvényes előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál és Debrecen város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Debrecen, 1904. április 23-án.

Hegedts

kir. törvényszéki bíró

Rozsnyói Vasas gyógyfürdő Hidegvizgyógyintézet Rozsnyón (Somor megye.)

Vasas hidegviz- gyógyfürdő, klimatikus gyógyhely.

Fekszik 400 méternyire a tenger színe fölött, a szelek ellen teljesen védett kies fekvésű csúcson völgyben, az 1290 méter magas Pozsáló Ó körhagy alján, a várostól 20 perenyire. — Pormentes levegő, gondozott sétányok, villamos világítás, feltűnően olcsó árak, vasuti-posta és távirda állomás, a várossal telefon összeköttetés.

Első utó idényben 30% engedmény.

Nagy kiránduló helyek Dobsinai jégbarlang, Aggteleki csepkő barlang, Szádellő völgy, Krasznahorkai vár stb.

Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

Hajcsri Sándor.
fürdő orvos.

fürdő igazgatóság
Fejanny László.
fürdőigazgató

Geschäftszahl A II. 548-3-10.

Aufforderung an die Erben, Vermächtnisnehmer und Gläubiger eines Ausländers.

Um 26. November 1903. ist die nach Debrecin zuständige ungarische Staatsbürgerin in Frau Emma Fried Gutsbesitzerwitwe in Wien, II. Zirkusgasse 2. woselbst sie ihren ordentlichen Wohnsitz hatte, ohne Hinterlassung einer letztwilligen Anordnung verstorben.

Gemäss §§. 137., 138. kaif. Pat. v. 9. Auguft 1854. R. G. Bl. Nr. 208. werden alle Erben, Vermächtnisnehmer und Gläubiger, die österreichische Staatsbürger oder hierlands sich aufhaltende Fremde sind, aufgefordert, ihre Ansprüche an den Nachlass längstens bis 20. Julius 1904. beim gefertigten Gerichte anzumelden, widrigens der Nachlass ohne Rückficht auf diese Ansprüche an die ausländische Behörde oder eine von dieser legitimierte Person ausgefolgt werden kann.

Zugleich werden gemäss §. 140. Kaif. Pat. vom 9. Auguft 1854. R. G. Bl. Nr. 208. mit Rückficht darauf, dass die hierlands befindlichen Erben um die Vornahme der Verlassenschaftsabhandlung durch die österreichische Gerichtsbehörde angefucht haben, die allfälligen auswärtigen Erben und Vermächtnisnehmer aufgefordert, ihre Ansprüche in der gleichen Frist anzumelden und bekannt zu geben, dak sie die Abtretung an die ausländische Behörde verlangen, widrigens, wenn letztere nicht felbst die Abtretung verlangt, die Abhandlung hierlands und zwar mit den sich meldenden Erben allein gepflogen würde.

K. k. Bezirksgericht Leopoldstadt II. Abteilung II. Wien am 20. Juni. 1904
(Olvashatatlan aláírás.)

Telefo.
186

S zakszerű munka mégis a legelőbb. Villam mű berendezések kizárólag FÖLDVÁRY L. debreceni első electro-mechanikus kőszit alegtartósabban Kossuth-utca 1 sz. az udvarban. Uj berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos háziessenngők felszerelése és villamos zseblámpák raktára. villamos háziessenngők és telefonok jó karbantartása évi három koronától feljebbvalalom.

Fényképező gépek s minden hozzá való kellékek. — Teljes Lawn tennis és lovagló felszerelések. — Mindennemű utazási cikkek és bőrárak. — Solingeni zsebkések és ollók. — Férfi ingek, kalapok, nyakkendők nagyválasztékban kaphatók

BORSOS KATA

műparu- és férfi divat üzletében

— Debrecen, városház. —

Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város Főispánja.

429 - 1904. szám.

Pályázati hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésén 2 (két) irnoki és 1 (egy) árvaszéki irodatiszti állás fog választás útján betöltetni.

Az irnoki állás évi 1300 korona fizetés és 200 korona lakáspénz, az árvaszéki irodatiszti állás pedig évi 1400 korona fizetés és 300 korona lakáspénzből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok, kik ezekre az állásokra pályázni kívánnak, s a törvényes minősítést kimutatni képesek, felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám mint a kijelölő bizottság elnökéhez folyó évi Julius hó 30. napjánk délután 5 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mert a későbben érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezek közzül az állások közzül a két irnoki állás az 1873. II. t. cz. 4. §. b. pontja értelmében elsősorban igazolványos altisztek számára van fenntartva.

Debrecen. 1904. Junius 16

Domahidy Elemér
főispán.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-İK SZAM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arcszépítő s bőrpoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem

zsíroz, tehát nappal is használható s az arenak üdeséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb tisztátalanságnál. 1 tévely harmat-crème ára 1 korona. A kréméhez használható **Harmat-arcpor**, mely az arenak handó powder, a

kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. Próbadohoz ára 50 fill. Nagyobb dobozó 1 és 2 kor. **A Molitergin** a legkiválóbb arc s különö-

sen kézbőr-époló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsíroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcobőrt a legrövide b idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat. Egy üveg **Molitergin** ára 1 korona.

Szomoredei borból kiváló gondal készült gyógyborok, étek melyek gyógytékintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel

Nagy raktár bel-és külföldi gyógyszer. különlegességekből.

Dr Borsos-féle

Növényi-hajszer. Meggátolja a hajhullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóv a fejbőr betegségektől illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsíroz. Nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszeres ára 1 vagy 2 korona.

Növényi hajkenőcs.

Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszer. Ezen hajkenőcs is, teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Iztelen csukamáj olaj

teljesen izetlen szagtalan készítmény, mely undor nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor.
China vas-bor.
Conduangó-bor.
Pepsin-bor.

Egy üveg ára
1 korona 60 fill